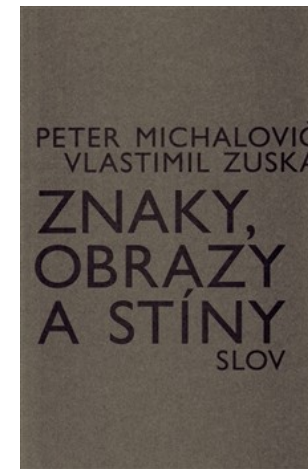
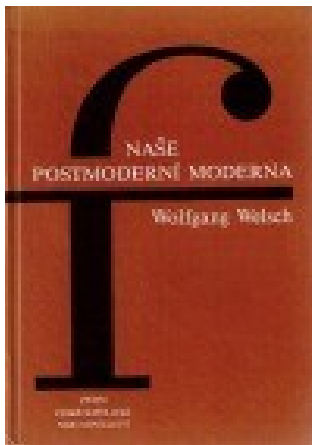

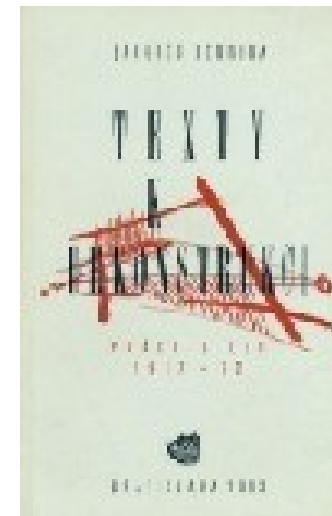
Miroslav Petříček, Úvod do současné filosofie, Praha 1992

P. Michalovič – V. Zuska, Znaky, obrazy a stíny slov. Úvod do (jedné) filosofie a sémiologie obrazů, Praha 2009

Wolfgang Iser, Naše postmoderní moderna, Praha 1994

Jacques Derrida, Texty k dekonstrukci, Praha 1993

Filosofické proudy v 60. letech

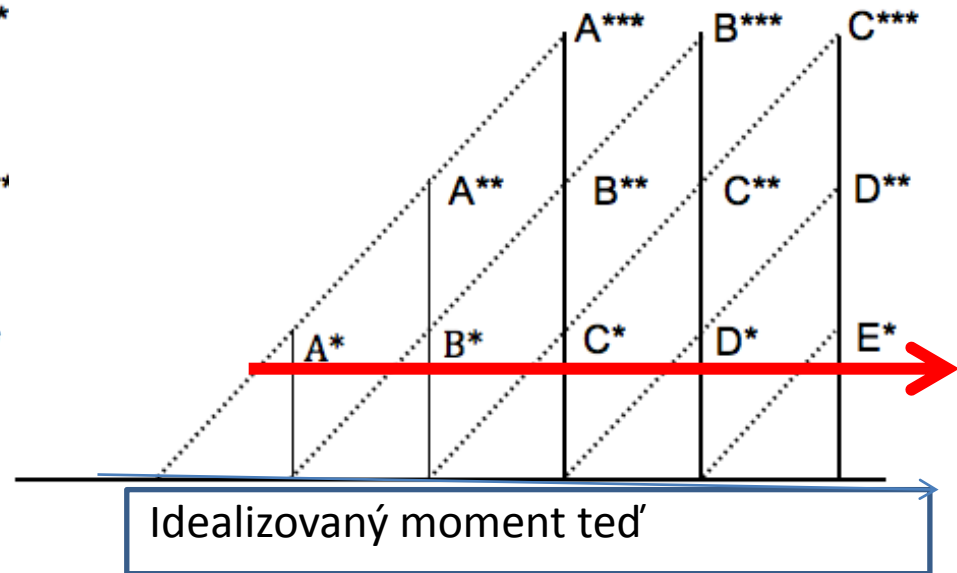
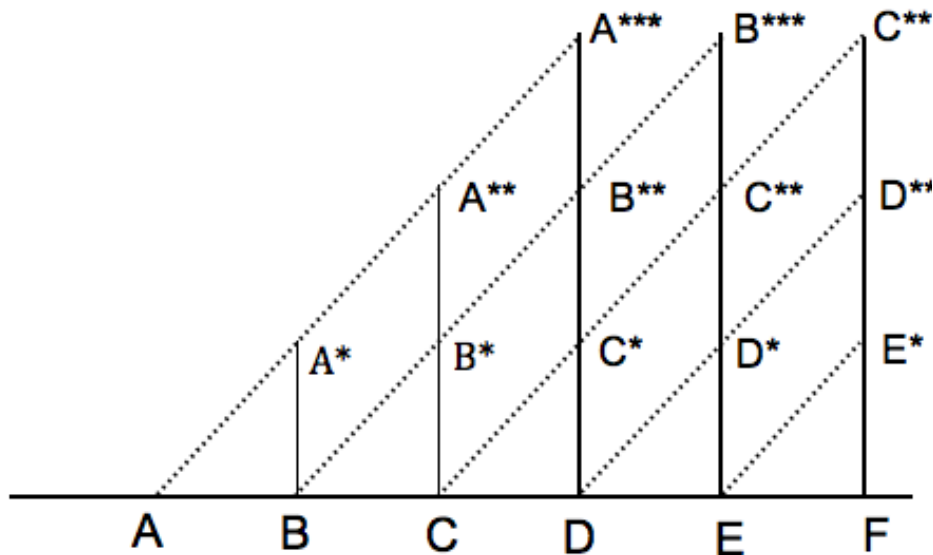
- **Strukturalismus** (Claude Lévi-Strauss, Louis Althusser, Ferdinand de Saussure, Roland Barthes, Michel Foucault)
- **Sémiologie/ sémiotika** (Roman Jakobson, Umberto Eco, Charles W. Morris, Louis Hjelmslev, Eric Buyssen, Gottlob Frege)
- **Lingvistika a literární criticismus** (Jonathan Culler, Paul de Man)
- **Jazykový obrat v dějinách umění** (Donald Preziosi, Norman Bryson, Michael Ann Hollyová, William J. Thomas Mitchell, Craig Owens, Stephen Melville atd.)
- **Jazykový obrat v historii** (Hayden White, Dominick LaCapra, Frank Ankersmith)

- **fenomenologie** (Edmund Husserl, Martin Heidegger, Maurice Merleau-Ponty, Hans Georg Gadamer, Jan Patočka, Paul Ricoeur)
- **existencialismus** (Jean-Paul Sartre, Karl Jaspers, Albert Camus, Gabriel Marcel)
- **poststrukturalismus** (Jean-Francois Lyotard, Michel Foucault, Jacques Derrida, Gilles Deleuze, Jacques Lacan, Roland Barthes)

Derridovo pojetí temporality

Edmund Husserl

Jacques Derrida

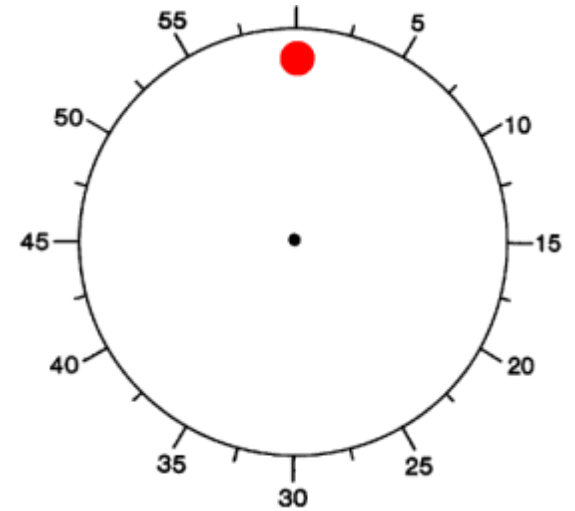

nedokážeme si z principu uvědomit moment teď, který by ubíhal podobně jako měřený čas, teď si uvědomujeme vždy až v reflexi, zpětnou rekonstrukcí

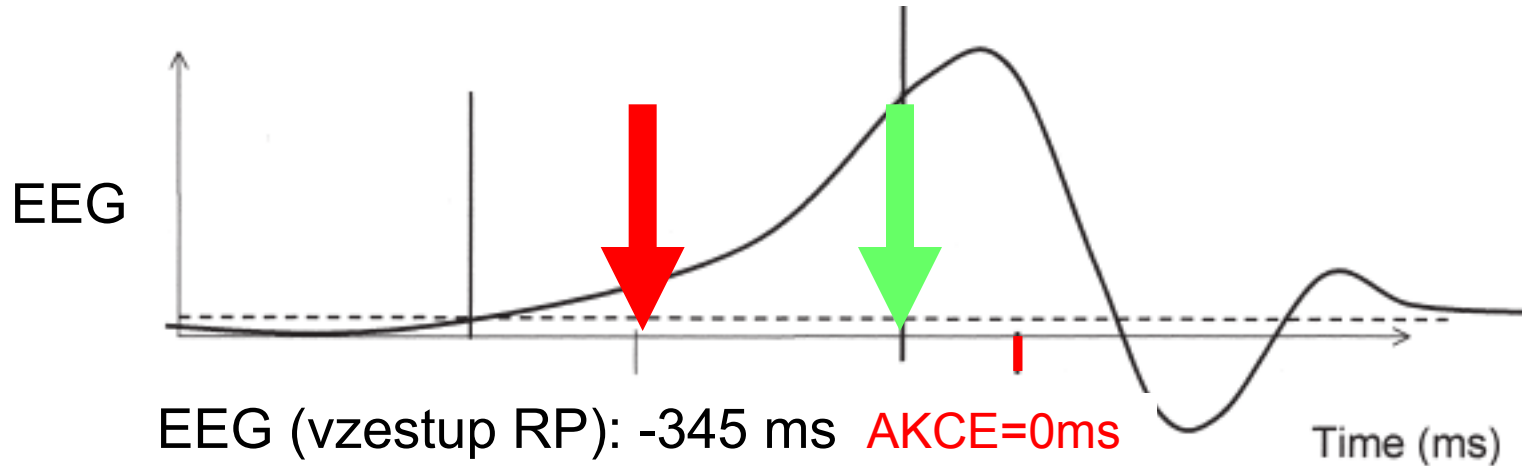
Mentální chronometrie

Benjamin Libet

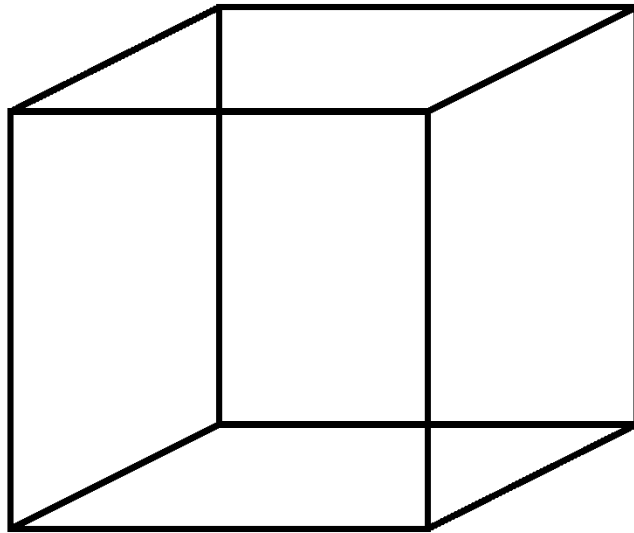

Uvědomění si úmyslu
provést pohyb: -200ms

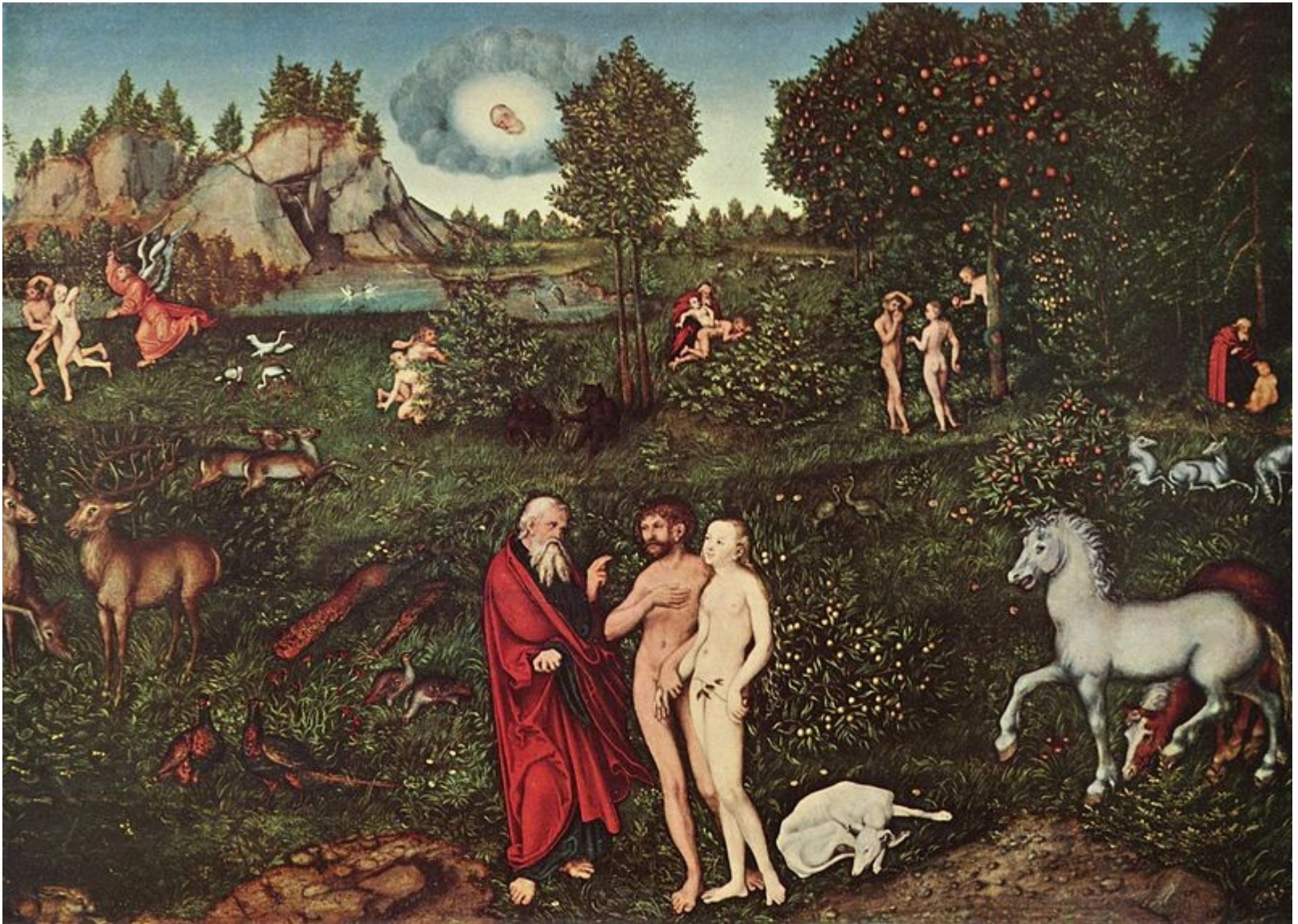
Úvod do myšlení J. Derridy II:

Jazyk, znak, metafyzika přítomnosti a kritika logocentrismu

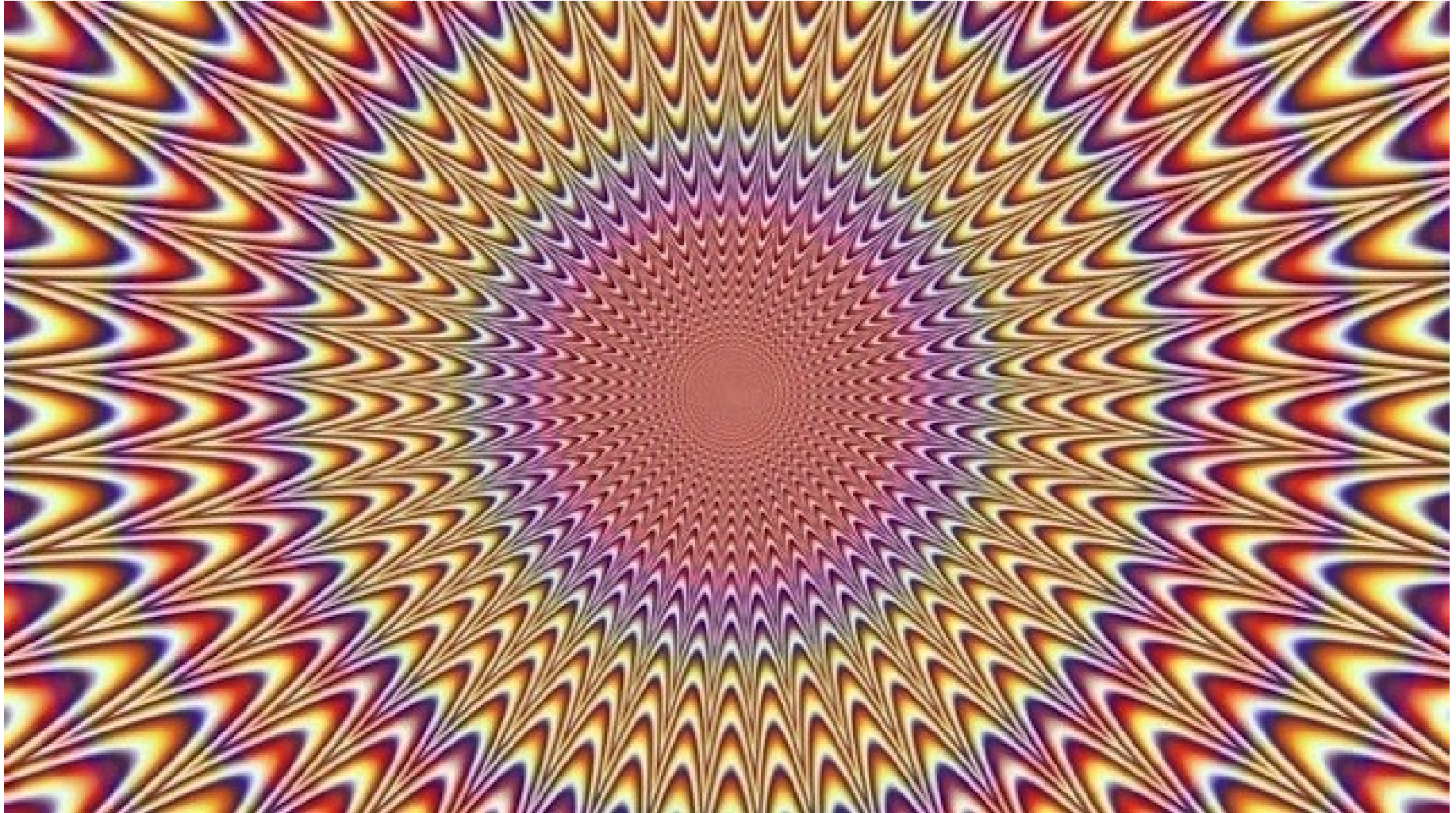

Diference ustavená kulturou

Diference ustavená naším momentálním rozhodnutím a přesunutou pozorností

Lucas Cranach st., Adam a Eva v Ráji, Kunsthistorisches Museum Wien, 1530

Diference ustavená fyziologickým aparátem

Zpětné maskování

<500 ms

- Husserl:

Hierarchie: Transcendentální vědomí – myšlení – samomluva – mluva – psaní

- (logos (ideální významy) – znak
- F. de Saussure: označovaný – označující
- Derrida:

je pouze écriture (písmo), máme před sebou jen znaky, fundament ne-přítomnosti

(německé dějiny umění – Bildwissenschaft, Horst Bredekamp)

Logocentrismus:

- 1.) řeč je původnější a pravdivější než *écriture*
- 2.) ideální význam (logos) je původnější a pravdivější než znak a vyjádření

Derrida činí opak:

- 1.) je jen *écriture*
- 2.) ideální význam není, jsou jen znaky a difference

Písmo – ukazuje se zásadní role znakovosti a materiality

Jean Metzinger

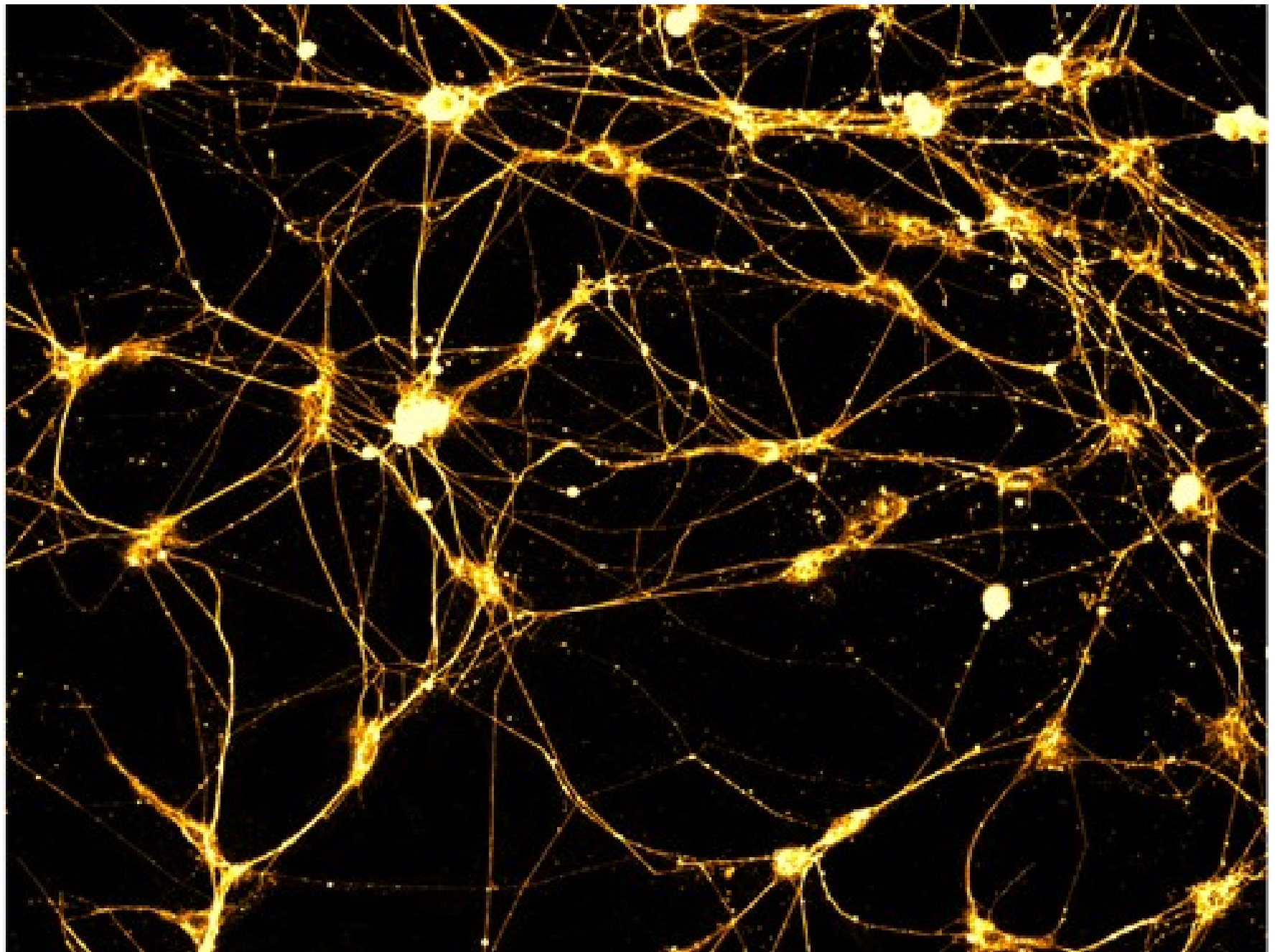
Raffaello Santi

Luciano Ventore

- **De la Grammatologie = Of Grammatology**

- gramatologie: věda o écriture, obracející logocentrickou tradici vzhůru nohama
- archi-écriture (pra-písmo)
- metafory archi-écriture ve vědě: DNA, digitální kód, kvantová chemie
- Základní vlastnostní écriture: pohyb diferencí (différence) = diferänce (différance)
- Archi-trace = pra-stopá: : princip zakládání hranice mezi významy
- Diferänce: prostorové i časové odložení

Andrew Benjamin: Anselm Kiefer's Iconoclastic Controversy Kiefer_Ben...e_1989

Andrew Benjamin: Derrida, Architecture, and Philosophy Andrew_Ben...e_1989.pdf

Craig Owens: The Allegorical Impulse - Toward a Theory of Postmodernism owen

Craig Owens: The Discourse of Others - Feminists and Postmodernism owens_fe

David Lodge: Deconstruction - A Review of the Tate Gallery Symposium Tate_Ga

Derrida - exorbitant a problém formalismu Derrida_in_Art_Theory.zip

Derrida: Of Grammatology Grammatology.pdf

Geoff Bennington: Deconstruction and Postmodernism Bennington...e_1989.pdf

Charles Jencks: Deconstruction - The Pleasures of Absence Jencks_Dec...e_198

Mieke Bal, Norman Bryson: Semiotics and Art History Bal_Bryson...he_Art.pdf

Stephen Melville: On Modernism MELVILLE_P...ernism.pdf

Stephen Melville: The Temptation of New Perspective Melville_T...he_Art.pdf

Dekonstrukce jako metoda

- Je a není metodou: není to příručka návodů; je ale inherentní textu - hledání nesrovnalostí v logice textů, potlačovaných motivů
- Rozehrává nesrovnalosti z hlediska Derridovy anti-epistemologie
- Sám Derrida nazýval své myšlení: myšlení diferance, pra-stopý či pra-písma, destrukce logocentrismu... (Heideggerova Destruction)

De la grammatologie – případové studie dekonstruktivního čtení

- **Ferdinand de Saussure:**

Na jedné straně anti-logocentrické akcenty – arbitrérnost znaku, difference, na druhé privilegium řeči (fóné), zatracování písma („odvozené“, „zrádné“)

Saussure viděl možnost nového a znepokojujícího pohledu, proto vědomě odmítl a přiklonil se k víře evropské tradice (logocentrismu)

- Jean-Jacques Rousseau

Charles HARRISON – Paul WOOD, *Art in Theory 1900–1990. An Antology of Changing Ideas*, Oxford – Cambridge, 1992.

→ Antologie obsahuje úryvky z kapitoly *Ce dangereux supplément* (Tento nebezpečný suplement), a sice esej *L'exorbitant. Question de méthode* (Exorbitant. Otázka metody); úryvek *L'estampe et les ambiguïtés du formalisme* (Rytectví a mnohoznačnost formalismu).

- hlas: blízký významu; písmo: sekundární náhrada – suplement, nebezpečné (když se tato náhrada za skutečnost stává skutečnější než přirozenost)
- na jiných místech kladné ocenění suplementu